

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มุ่งศึกษาเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้ปกครองนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทองที่มีถิ่นที่อยู่และอาชีพต่างกันผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อที่ดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ปีการศึกษา 2546 มีจำนวน 9,896 คน จาก 156 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง. 2546 : 2) ซึ่งอยู่ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล โดยแบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้ปกครองในเขตเทศบาลที่มีอาชีพเกษตรกรหรือรับจ้าง จำนวน 1,332 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้ปกครองในเขตเทศบาลที่มีอาชีพรับราชการ จำนวน 252 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้ปกครองในเขตเทศบาลที่มีอาชีพค้าขายหรือธุรกิจ จำนวน 406 คน

กลุ่มที่ 4 ผู้ปกครองนอกเขตเทศบาลที่มีอาชีพเกษตรกรหรือรับจ้าง จำนวน 6,653 คน

กลุ่มที่ 5 ผู้ปกครองนอกเขตเทศบาลที่มีอาชีพรับราชการ จำนวน 380 คน

กลุ่มที่ 6 ผู้ปกครองนอกเขตเทศบาลที่มีอาชีพค้าขายหรือธุรกิจ จำนวน 873 คน

โดยจำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทองจำนวน 156 โรงเรียน เพื่อต้องการทราบอาชีพของผู้ปกครองของนักเรียนทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ได้ทำการสำรวจ เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2545 โดยได้รับเอกสารคืนเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2546 จำนวน 122 โรงเรียน/ฉบับ จาก 156 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 78.21 และติดตามด้วยตนเองจำนวน 34 โรงเรียน/ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 21.79 ทำให้ได้แบบสอบถามครบตามจำนวน 156 โรงเรียน/ฉบับ (ภาคผนวก ค)

สำหรับเหตุในการเลือกประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้ปกครองของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 นั้น เนื่องจากเหตุผลว่า ผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มดังกล่าว ต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของนโยบาย การบริหารงานในโรงเรียนหรือการจัดการเรียนการสอน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 แทนหลักสูตรเดิมทุกฉบับที่ประกาศให้ใช้ก่อนหน้านี โดยมิเงื่อนไขและเวลาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรที่กระจายอำนาจให้แก่สถานศึกษาโดยมีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเครื่องกำหนดคุณภาพการเรียนรู้ของคนไทยทั่วประเทศ และได้กำหนดระดับช่วงชั้นหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ทั้งนี้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ส่วนใหญ่จะมีการจัดการศึกษา 2 ช่วงชั้น คือ ช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกผู้ปกครองของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 เนื่องจาก นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ยังเป็นนักเรียนในระดับเล็กที่ผู้ปกครองยังต้องให้ความสนใจดูแลเป็นพิเศษ จนถึงระดับที่นักเรียนสามารถช่วยเหลือตนเองได้บ้างแล้วเท่านั้น และนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ยังเป็นกลุ่มที่ผู้ปกครองต้องให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนอีกเป็นระยะเวลาานจนกว่าจะสำเร็จการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จึงจัดได้ว่า เป็นช่วงชั้นที่น่าสนใจในการศึกษาครั้งนี้

สรุปจำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรจำแนกตามถิ่นที่อยู่และอาชีพ

ถิ่นที่อยู่	อาชีพ		
	เกษตรกร/รับจ้าง	รับราชการ	ค้าขาย/ธุรกิจ
ในเขตเทศบาล	1,332	252	406
นอกเขตเทศบาล	6,653	380	873

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 จำนวน 1,178 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลาง จาก 156 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2546 โดยได้ศึกษาข้อมูลกลุ่มผู้ปกครองที่มีถิ่นที่อยู่ต่างกัน แบ่งออกเป็น 2 เขต คือ ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล นอกจากนี้มีการประกอบอาชีพต่างกันอีกด้วย โดยแบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ผู้ปกครองในเขตเทศบาลที่มีอาชีพเกษตรกรหรือรับจ้าง กลุ่มที่ 2 ผู้ปกครองในเขตเทศบาลที่มีอาชีพรับราชการ กลุ่มที่ 3 ผู้ปกครองในเขตเทศบาลที่มีอาชีพค้าขายหรือธุรกิจ กลุ่มที่ 4 ผู้ปกครองนอกเขตเทศบาลที่มีอาชีพเกษตรกรหรือรับจ้าง กลุ่มที่ 5 ผู้ปกครองนอกเขตเทศบาลที่มีอาชีพรับราชการ และกลุ่มที่ 6 ผู้ปกครองนอกเขตเทศบาลที่มีอาชีพค้าขายหรือธุรกิจ โดยมีวิธีการได้มาของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

2.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนประชากรใน 6 กลุ่ม โดยการใช้สูตรทาโร ยามาเน (Taro Yamane) โดยกำหนดค่าความเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้ที่ระดับ 0.06 ความสุทธดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนประชากร

e แทน ระดับความคลาดเคลื่อน (0.06)

ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวม 1,178 คน จำแนกตามถิ่นที่อยู่และอาชีพดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้ปกครองในเขตเทศบาลที่มีอาชีพเกษตรกรหรือรับจ้าง จำนวน 230 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้ปกครองในเขตเทศบาลที่มีอาชีพรับราชการ จำนวน 132 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้ปกครองในเขตเทศบาลที่มีอาชีพค้าขายหรือธุรกิจ จำนวน 165 คน

กลุ่มที่ 4 ผู้ปกครองนอกเขตเทศบาลที่มีอาชีพเกษตรกรหรือรับจ้าง จำนวน 282 คน

กลุ่มที่ 5 ผู้ปกครองนอกเขตเทศบาลที่มีอาชีพรับราชการ จำนวน 150 คน

กลุ่มที่ 6 ผู้ปกครองนอกเขตเทศบาลที่มีอาชีพค้าขายหรือธุรกิจ จำนวน 219 คน

สรุปจำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามถิ่นที่อยู่และอาชีพ

ถิ่นที่อยู่	อาชีพ		
	เกษตรกร/รับจ้าง	รับราชการ	ค้าขาย/ธุรกิจ
ในเขตเทศบาล	230	132	165
นอกเขตเทศบาล	282	150	219

2.2 สำหรับวิธีการสุ่มเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มตามต้องการนั้น ได้ดำเนินการด้วยวิธีดังต่อไปนี้

2.2.1 กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนในเขตเทศบาลใช้วิธีสุ่มแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non Probability Sampling) ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้วิจัยจะกำหนดเลือกโรงเรียนในเขตเทศบาลทุกโรงเรียน จำนวน 30 โรงเรียน

2.2.2 กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนนอกเขตเทศบาล ใช้วิธีการสุ่มแบบอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Sampling) ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage Random Sampling) ดังนี้

2.2.2.1 ในการสุ่มโรงเรียนนอกเขตเทศบาล โดยการสุ่มคิดสัดส่วน 50 % ของจำนวนโรงเรียนทุกอำเภอในจังหวัดอ่างทอง ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จาก 126 โรงเรียน ได้โรงเรียนนอกเขตเทศบาลจำนวน 63 โรงเรียน

2.2.2.2 ใช้วิธีการสุ่มนักเรียนของโรงเรียน เพื่อสามารถนำแบบสอบถามไปยังกลุ่มผู้ปกครองนักเรียน โดยสามารถแสดงจำนวนสุ่มตัวอย่างตามตาราง 3

ตาราง 3 การแสดงจำนวนผู้ตัวอย่าง

อำเภอ	จำนวนโรงเรียน ทั้งหมด	ในเขตเทศบาล (100 %)	นอกเขต เทศบาล	ผู้ตัวอย่างนอกเขต เทศบาล (50 %)
เมืองอ่างทอง	24	1	23	12
ไชโย	19	10	9	5
ป่าโมก	11	-	11	5
โพธิ์ทอง	35	5	30	15
วิเศษชัยชาญ	35	6	29	14
สามโก้	11	7	4	2
แสวงหา	21	1	20	10
รวม	156	30	126	63

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (ภาคผนวก ข) เรื่อง การศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้ปกครองนักเรียนที่มีถิ่นที่อยู่และ อาชีพต่างกัน โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check - list) จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้ปกครองนักเรียนที่มีถิ่นที่อยู่และอาชีพแตกต่างกัน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 48 ข้อ ซึ่งกำหนดค่าระดับคะแนนดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง ต้องการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในเรื่องนั้นๆ มากที่สุด
 ระดับคะแนน 4 หมายถึง ต้องการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในเรื่องนั้นๆ มาก
 ระดับคะแนน 3 หมายถึง ต้องการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในเรื่องนั้นๆ ปานกลาง
 ระดับคะแนน 2 หมายถึง ต้องการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในเรื่องนั้นๆ น้อย
 ระดับคะแนน 1 หมายถึง ต้องการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในเรื่องนั้นๆ น้อยที่สุด

3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานโรงเรียน

ประถมศึกษาและการจัดการศึกษาคาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดำรา รายงานการวิจัย ปริญญาโท รวมทั้งแหล่งข้อมูลอื่น ๆ

2. นำข้อมูลที่ศึกษามาสร้างคานิยามเชิงปฏิบัติการ เพื่อร่างข้อคำถามของแบบสอบถาม

3. นำร่างแบบสอบถามเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อตรวจสอบเนื้อหาและสำนวนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม และนำมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำร่างแบบสอบถามไปตรวจวัดความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยคณะผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา จำนวน 5 ท่าน ที่มีคุณสมบัติในด้านใดด้านหนึ่งดังนี้

4.1 เป็นผู้ชำนาญการด้านการบรรยาย การเป็นวิทยากรในการอบรมสัมมนาทาง การบริหารการศึกษาแก่สถาบันการศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษาทั่วไป

4.2 เป็นผู้บริหารในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทองและเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานทั่วไปเป็นที่ยอมรับแก่บุคคลและหน่วยงานทางการศึกษาเป็นผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานทางด้านการศึกษามาเป็นเวลานาน มีผลงานเป็นที่ปรากฏ

4.3 เป็นผู้ชำนาญในด้านหลักสูตรและมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try - out) กับผู้ปกครองนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน

6. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากการทดลองใช้ทุกฉบับมาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมั่น (reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้บริหาร โรงเรียน ประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจข้อมูลของการวิจัย
2. การส่งแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือ โดยขอความอนุเคราะห์ ผู้บริหาร โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการนำแบบสอบถามไปให้ผู้ปกครองนักเรียน ได้กรอกแบบสอบถาม และรวบรวมส่งคืนภายในระยะเวลา 2 สัปดาห์ ถ้าไม่ครบผู้วิจัยจะติดตามด้วยตนเอง ให้ได้กลับคืนมาให้ได้จำนวนมากที่สุดเท่าที่สามารถรวบรวมได้

5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้ได้คำตอบตรงตามความมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) for Windows version 12.0 โดยกำหนดวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติไว้ดังนี้

1. การวิเคราะห์คำนวณสถิติภาคบรรยายของข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ
2. ในการศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนของผู้ปกครองนักเรียนที่มีถิ่นที่อยู่และอาชีพต่างกัน ใช้การตรวจให้คะแนนและหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของแต่ละรายการ
3. ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ทั้ง 3 ข้อ ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-Way Analysis of Variances) และหากพบว่าค่า F - statistic มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจะทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ (Post Hoc Analysis) ด้วยวิธีการของเกมส์-โฮเวลล์ (Games-Howell)